

מוזיאון בית הגדודים – ערכת הדרכה למורי השל"ח

כתובת: רח' בן גוריון מושב אביחיל

טל: 098822212

שעות פעילות א'–ה 08:30–16:00

דוא"ל: hagdudim_museum@mod.gov.il

ההדרכה במוזיאון בית הגדודים מתבצעת בשני אגפים נפרדים, שבכל אחד מהם תצוגה שונה. במקרה ומגיעות שתי כיתות באותו זמן הן יודרכו במקביל בשתי התצוגות ויתחלפו ביניהן לאחר מכן. אפשרות להכנה לביקור במוזיאון: לתת לתלמידים לחפש מידע על האישים המדוברים בתצוגות, ביניהם: יוסף טרומפלדור, זאב ז'בוטינסקי, אליעזר מרגולין, דוד בן גוריון, יצחק בן צבי, דב יוסף, רחל ינאית בן צבי, אליהו גולומב, דב הוז, חיים וייצמן, יעקב דורי, משה שרת, מרדכי מקלף, חיים לסקוב, שלמה שמיר ועוד...

רקע על המוזיאון

מוזיאון בית הגדודים הוא אחד מ-11 המוזיאונים של משרד הביטחון. המוזיאון מספר את סיפור ההתנדבות היהודית לצבא הבריטי בשתי מלחמות עולם. המוזיאון הוקם בשנת 1961 ע"י יוצאי הגדודים העבריים בצבא הבריטי במלחמת העולם הראשונה במושב אביחיל, מושב של חיילים משוחררים ששירתו בגדודים העבריים. ברחבת הכניסה בחצר המוזיאון הוצבו פסליהם של יוזמי רעיון הגדודים העבריים, זאב ז'בוטינסקי ויוסף טרומפלדור, שיצר הפסל נתן רפפורט. ביוני 2009 נפתח במוזיאון אגף נוסף, ובו הוקמה תצוגה המספרת על המתנדבים מהיישוב היהודי בארץ-ישראל במלחמת העולם השנייה, שהתגייסו לצבא הבריטי כדי להילחם בנאצים.

תצוגת הגדודים העבריים במלחמת העולם הראשונה

בימי מלחמת העולם הראשונה התנדבו יהודים מארץ-ישראל ומהתפוצות לצבא הבריטי, במטרה לשחרר את ארץ-ישראל מידי השלטון התורכי. זו היתה הפעם הראשונה, לאחר כ-2,000 שנה, בה מתגייסים יהודים ליחידות עבריות ונאבקים למען מטרה לאומית. היוזמה להקמת הגדודים היתה של יוסף טרומפלדור וזאב ז'בוטינסקי, ואליהם הצטרפו לאחר דיון שהתקיים ביישוב בעד ונגד הגיוס, גם אישים כמו דוד בן-גוריון, יצחק בן-צבי ורבים אחרים.

במהלך המלחמה ולאחריה הוקמו חמישה גדודים:

גדוד נהגי הפרדות של ציון שנלחם בגליפולי

הגדוד ה-38 של קלעי המלך – יהודים שהתגייסו מלונדון

הגדוד ה- 39 של קלעי המלך – יהודים שהתגייסו מארה"ב ומקנדה
הגדוד ה- 40 של קלעי המלך – יהודים שהתגייסו מארץ-ישראל
הגדוד הראשון ליהודה – המשך לשלושת גדודי קלעי המלך
על מדיהם נשאו החיילים סמלים יהודיים וחלקם השתתפו בקרבות שניהל הגנרל אלנבי מול התורכים בעיקר
במערכה בצפון הארץ.
חיילים אלה הקימו בהמשך את ארגון ההגנה ממנו, בין השאר, צמח צה"ל וכך הונח בסיס לצבא עברי בארץ-
ישראל.

תצוגת מתנדבי היישוב היהודי בארץ ישראל לצבא הבריטי במלחמת העולם השנייה

בתחילת מלחמת העולם השנייה מנה היישוב היהודי בארץ ישראל כ- 500 אלף יהודים. מתוכם, למעלה
משלושים אלף גברים ונשים, התנדבו לחילות היבשה, האוויר והים של הצבא הבריטי.
המתגייסים שירתו ביחידות רבות בזרועות הצבא הבריטי, ביניהן חיל ההנדסה, התובלה, חיל הנשים,
תותחנים ועוד.
בין היחידות השונות נציין את החי"ל: חטיבה יהודית לוחמת - הבריגדה היהודית, לחיילים אלה היה תג
שרוול מיוחד, הדומה לדגל הלאום, אך מגן הדוד בו היה בצבע צהוב, כסמליות מול הטלאי הצהוב.
החיילים לחמו בנאצים, נפגשו עם ניצולי השואה באירופה וסייעו להם לאחר המלחמה ובעליה לארץ ישראל
ותרמו רבות להקמת צה"ל, ולנצחון ישראל במלחמת העצמאות.

סיכום

המוזיאון מציג סיפור של יהודים שבשתי מלחמות עולם קמו, התנדבו והתגייסו לצבא הבריטי גם כדי לשחרר
את הארץ וגם כדי לסייע ליהודים ברחבי העולם. תוך כדי השגת מטרות אלה הם השיגו גם את המטרה
החשובה של רכישת ניסיון צבאי והקמת בסיס לצבא עברי – מה שסייע להקמת המדינה ולהקמת צה"ל.